

Granbergsskolan F–6

Plan mot kränkande behandling 2023/2024

Innehållsförteckning

1	Grunduppgifter	4
2	Förskolans och skolans uppdrag	5
2.1	Barnen och elevernas delaktighet.....	5
2.2	Vårdnadshavarnas delaktighet.....	5
2.3	Personalens delaktighet	5
2.4	Förankring av planen.....	5
3	Utvärdering	6
3.1	Utvärdering av fjolårets plan	6
3.1.1	Resultat av utvärderingen av fjolårets plan.....	6
3.2	Årets plan	6
4	Kartläggning	7
4.1	Kartläggningsmetoder	7
4.2	Områden som berörs av kartläggningen.....	7
4.3	Hur personalen har involverats i kartläggningen	7
4.4	Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen.....	7
4.5	Resultat.....	7
4.6	Analys.....	8
5	Främjande och förebyggande utvecklingsinsatser.....	9
5.1	Kommande utvecklingsinsatser.....	9
5.1.1	Normer och värden.....	9
6	Akuta situationer – rutiner vid anmälan om kränkningar, diskrimineringar och trakasserier	11
6.1	Barn, elever och vårdnadshavare.....	11
6.2	Personal anmäler kränkning	11
6.3	Rutiner för när barn och elever kränker varandra	11
6.3.1	Utred vad som hänt	11
6.3.2	Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna	12
6.3.3	Följ upp och utvärdera	12
6.3.4	Dokumentera	12
6.4	Rutiner när barn eller elev kränks av personal - utredning	12
6.4.1	Utred vad som hänt	12
6.4.2	Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna	13
6.4.3	Följ upp och utvärdera	13
6.4.4	Viktigt att dokumentera	13
7	Begrepp.....	14

7.1	Diskriminering	14
7.2	Direkt diskriminering	14
7.3	Indirekt diskriminering.....	14
8	Trakasserier och kränkande behandling	15
8.1	Trakasserier	15
8.2	Kränkande behandling.....	15
8.3	Sexuella trakasserier.....	15
9	Repressalier.....	16
10	Diskrimineringsgrunder	17
10.1	Kön.....	17
10.2	Könsidentitet eller könsuttryck	17
10.3	Etnisk tillhörighet.....	18
10.4	Religion eller annan trosuppfattning.....	18
10.5	Funktionsnedsättning	18
10.6	Sexuell läggning.....	19
10.7	Ålder	19

1 Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Grundskola F–6, anpassad grundskola 1–9 och fritidshem.

Ansvariga för planen

Rektor tillsammans med biträdande rektor och socialpedagog.

Vår vision

Alla ska känna sig trygga på Granbergsskolan, ingen ska utsättas för kränkande behandling, diskriminering, våld eller hot.

Alla elever ska ges möjlighet till att bli självständiga, ansvarsfulla individer som tar ansvar för sig själva och andra i ett globalt samhälle där jämställdhet, medmänsklighet och alla människors lika värde är en självklarhet.

2 Förskolans och skolans uppdrag

Varje förskola och skola ska se till att varje verksamhet arbetar målinriktat mot kränkande behandling av barn och elever. Det innebär att varje förskola och skola ska

- sätta in åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling,
- upprätta en plan mot kränkande behandling varje år,
- involvera barn och elever i det förebyggande arbetet, bland annat med att kartlägga tryggheten på förskolan och skolan för att ta fram planen,
- leva upp till handlingsplikten.

2.1 Barnen och elevernas delaktighet

Eleverna görs delaktiga genom trygghetsvandringar, klassdiskussioner, enkäter, elevråd och elevintervjuer. Skolans elever och personal arbetar kring trivselregler, nya ordningsregler och trygghetsfrågor.

2.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavare har möjlighet att ha synpunkter på planen till respektive klasspedagog under läsåret eller genom synpunkter som förmedlas till personal eller rektor. Föräldrainformation kring den nya planen läggs ut på skolans hemsida och på Unikum. På föräldramöten presenterades IBIS, som är en forskningsstudie som Granbergsskolan deltar i.

2.3 Personalens delaktighet

Personalen är delaktig i arbetet tillsammans med eleverna och leder arbetet tillsammans med rektor och socialpedagog.

Personalgruppen har diskussioner på konferenstid kring skolans värdegrundsarbete.

EHT (ElevHälsoTeam) är delaktig i arbetet kontinuerligt och vid någon av skolans utvecklingsdagar under läsåret.

2.4 Förankring av planen

Planen kommer att förmedlas och diskuteras i samtliga klasser/grupper.

Planen kommer att finnas tillgänglig för vårdnadshavare.

Personal och elever kommer att arbeta med planen kontinuerligt under läsåret, bland annat med tvärgrupper och klassdiskussioner där alla diskrimineringsgrunder tas upp på olika sätt.

Elevrådet kommer att hantera olika teman utifrån planen med utgångspunkt från gruppernas klassråd med mera.

Socialpedagogen anordnar olika aktiviteter under läsåret med planen som utgångspunkt.

3 Utvärdering

3.1 Utvärdering av fjolårets plan

Planen har utvärderats av skolans elever genom klassråd och trygghetsvandringar. Elevenkäter i fritidshemmet och i skolan en gång per termin visar att eleverna trivs på skolan.

Skolans elever, personal och rektor har varit delaktiga i utvärderingen.

3.1.1 Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Utvärderingen visar att arbetet kring planen samt trygghetsvandringarna är ett bra sätt att få tag i orosmoment, obehagliga ställen och aktiviteter. Eleverna är delaktiga i hela processen och arbetet kan alltid förbättras och utvecklas för att tillgodose allas behov av trygghet

Matsalssituationen har blivit fortsatt bättre men arbete kring ljudnivån måste fortsätta. Insatser med pedagogisk lunch och matschema för skolans elever har gett resultat i vissa grupper, men arbetet fortsätter med utveckling av trivsel och aktiviteter som ger ökad förståelse för mat, matsvinn och miljö. Ökad elevdelaktighet är viktigt, eleverna görs delaktiga genom klassråd och elevråd.

Färre kränkningar under rasterna, vilket kan höra ihop med att det är vuxenledda rastaktiviteter nästan varje dag samt att vi har stor vuxentäthet under samtliga raster.

I trygghetsvandringarna berättar eleverna att de tycker att det är otryggt vid kingplanerna, utanför vaktmästarnas lokaler och ibland i matsalen. Vissa elever upplever slöjdlokalerna otrygga eftersom det finns farliga verktyg där, vilka klasskamrater kan använda som tillhyggen.

3.2 Årets plan

Socialpedagog tillsammans med rektor kommer att göra uppföljningar under läsåret och socialpedagogen kommer att initiera aktiviteter för att öka allas kunskap och medvetenhet kring diskrimineringsgrunderna och likabehandling.

Olika elevenkäter i fritidshemmet och skolan kommer att vara en del i arbetet.

Socialpedagogen kommer att göra elevintervjuer och dessa kommer att utgöra ett underlag vid utvärderingen.

Planen ingår i skolan och fritidshemmets systematiska kvalitetsarbete. Planen kommer utvärderas senast 2024-10-31. Ansvariga är rektor och socialpedagog.

4 Kartläggning

4.1 Kartläggningsmetoder

Skolan har regelbundna möten med elevråd, klassråd, fritidsråd och vid behov enskilda samtal med elever och vuxna. Vi har enkäter som föräldrar, elever och personal besvarar varje år. Vi genomför trygghetsvandringar på skolan med alla grupper och elevintervjuer som socialpedagogen genomför med alla elever på skolan. Hälsosamtal genomförs i förskoleklass och åk 4. Skolan har tvärgruppsarbeten kontinuerligt under läsåret. EHT finns med som stöd vid kartläggningar och utredningar kring enskilda elever.

4.2 Områden som berörs av kartläggningen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

4.3 Hur personalen har involverats i kartläggningen

Personalen leder arbetet tillsammans med rektor och elevhälsopersonal. Personalen finns med i skolans tvärgrupper och har diskussioner i arbetslagen under ledning av rektor och socialpedagog. Personalen leder klass/gruppdiskussioner i bland annat klassråd och fritidsråd. Alla svarar på enkäter under våren kring trygghet och studiero.

4.4 Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Eleverna går trygghetsvandringar med personalen och har klass/gruppdiskussioner kring ämnet för att kartlägga brister och oro men även positiva upplevelser och förändringar.

Hälsosamtal genomförs i förskoleklass och åk 4.

Tvärgrupper med skolans elever har regelbundna träffar för att kartlägga och diskutera skolans värdegrundsarbete.

Elevintervjuer genomförs med varje elev för att säkerställa elevernas delaktighet och inflytande.

Enkäter genomförs på skolnivå, förvaltningsnivå och på nationell nivå.

Klassråd, elevråd och fritidsråd genomförs kontinuerligt och är en del i kartläggningsarbetet.

Vårdnadshavare är delaktiga genom de enkäter som årligen genomförs kring trygghet och studiero.

Vårdnadshavare är inbjudna två gånger per läsår till utvecklingssamtal och en gång per år till föräldramöten där möjlighet till delaktighet finns.

4.5 Resultat

Arbetet med skolans kartläggning har blivit bättre och eleverna känner en större delaktighet än tidigare i olika frågor. Med hjälp av olika yrkesroller

och socialpedagogens sammanhållande uppdrag finns stora möjligheter att utveckla planens arbete på skolan och få en väl fungerande arbetsplats för elever och personal.

4.6 Analys

Vi justerar under läsåret de insatser som görs och de nya som kan komma behövas, socialpedagogens möjligheter att var flexibel i sitt jobb gör att vi snabbt kan förändra vid behov.

5 Främjande och förebyggande utvecklingsinsatser

5.1 Kommande utvecklingsinsatser

5.1.1 Normer och värden

Granbergsskolan har flera olika råd där eleverna finns representerade och där de utifrån ålder och mognad kan få vara med att forma hur de vill ha det på skolan, vi har klassråd, elevråd och idrottsråd.

Elevhälsoteamet består av rektor, skolsköterska, skolkurator, skolpsykolog, specialpedagog, speciallärare och socialpedagog och gruppen träffas varje vecka i olika mötesformer i syfte att främja och förebygga elevhälsoarbetet på skolan.

Gemensamma ordningsregler finns. Ordningsregler upprättas av arbetslagsledarna och förmedlas i alla grupper/klasser. Uppföljning sker i elevrådet under läsåret. Vuxnas förhållningssätt präglas av en samsyn, att ”alla barn är allas barn”. Därför ingriper alla vuxna vid incidenter som händer utifrån respekt för individen som berörs av händelsen. Områdesfördelning på rastvärdar för att täcka så mycket av skolgården som möjligt. Alla ska känna sig trygga i skolan och på fritidshemmet och det ska råda trygghet och studiero i alla miljöer.

Alla elever ska känna sig trygga och alla ska uppföra sig på ett respektfullt sätt i och utanför matsalen. Alla ska kunna sitta och äta i lugn och ro utan stress. All personal som äter pedagogisk lunch i matsalen sitter tillsammans med eleverna och är en förebild under måltiden och vägleder eleverna i vett och etikett. Tidsschemat har justerats för att få ett bättre flöde i lokalen och för att minska stressen kring matsituationen. Skolans lilla matsal möjliggör arbetet med anpassningar för elever med behov av särskilda lösningar. Men långa köer, promenaden till matsalen och ljudnivån kan vara tuff.

Fritidspedagogerna ansvarar för att anordna styrda rastaktiviteter nästan alla dagar varje vecka. Det ska tydligt framgå vart rastaktiviteter sker och när. Rastaktiviteterna ska främja rörelse och skapa gemenskap och relationer. Ingen ska behöva känna sig ensam.

Alla elever ska känna sig trygga i omklädningsrummet och kunna byta om och duscha där alla är snälla och schyssta. Ökad vuxentäthet i omklädningsrummen fungerar någorlunda bra och målet är att eleverna själva med stigande ålder och mognad ska klara av att hantera situationen i omklädningsrum/dusch.

Elever har uttryckt vid elevintervjuer och trygghetsvandringar att det är stökigt, bråkigt och trångt vid skohyllorna. Det finns en oro att bli utsatt för kränkande behandling. Personalen på skolan måste finnas i alla pauser, mellanrum och förflyttningar för att trygga upp alla platser för eleverna.

Utifrån elevernas svar på årets enkät så syns det tydligt att våra elever i förskoleklass och eleverna på fritidshemmet trivs och känner sig trygga, svaren från dem ligger högt på alla frågor. Däremot ser man att studieron skattas lågt i många klasser och det syns även i personalens svar. De äldre eleverna

svarar också att bemötandet mellan elev och elev, men även mellan elever och vuxna är lågt. Eleverna i årskurs 6 svara även att skolarbetet inte är intressant och att det inte undervisningen inte är varierad.

Prioriterat mål	Aktiviteter	Slutdatum	Ansvarig	Typ av åtgärd
Vi ska öka trygghet och studiero i alla grupper	IBIS	2024-06-07	Therese Lindkvist	

6 Akuta situationer – rutiner vid anmälan om kränkningar, diskrimineringar och trakasserier

Enligt Skollagen ska personal **anmäla** till rektor om de får veta att barn/elev känt sig kränkt. Rektor ska i sin tur anmäla uppgifterna vidare till huvudmannen. Skyldigheten gäller inte bara vid upprepade kränkningar, utan även vid enskilda händelser. Ingen värdering av allvaret i händelsen ska göras före anmälan.

Uppgifterna som anmäls ska **utredas**. En utredning ska inledas så snart någon som arbetar på förskola/skola får veta att en elev känt sig kränkt. Med utredningen som utgångspunkt ska **åtgärder** vidtas som får eventuella konstaterade kränkningar att varaktigt upphöra.

6.1 Barn, elever och vårdnadshavare

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Klasslärare, resurspersonal, fritidshemspersonal, skolkurator, skolköterska, socialpedagog, speciallärare, rektor eller annan vuxen som eleven har förtroende för.

Elever som känner sig utsatta på något sätt vänder sig till den eller de vuxna som finns i deras närhet och som de har förtroende för.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Pedagogisk lunch, rastaktiviteter och ratsvärdar, hälsosamtal, trygghetsvandringar, enkäter, elevintervjuer, utvecklingssamtal med barn/elever och föräldrar, enskilda samtal, främjande arbete med skolkurator, samarbete mellan skola och fritidshem.

6.2 Personal anmäler kränkning

Personalen anmäler händelsen snarast (helst samma dag) i Stella. Rektor och huvudman får då meddelande om att anmälan gjorts.

6.3 Rutiner för när barn och elever kränker varandra

6.3.1 Utred vad som hänt

Efter anmälan om kränkande behandling ska rektor (eller den rektor utser) starta en utredning. Syftet är att samla in tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma om barnet eller eleven har blivit utsatt och vilka åtgärder som i så fall måste genomföras för att få stopp på kränkningarna.

Utredningens storlek och genomförande anpassas till det enskilda fallet. I de flesta fall ingår att fråga alla inblandade vad som har hänt, det vill säga den som upplever sig kränkt och den som kan ha utfört kränkningen. Det kan också ingå att

- fråga andra barn, elever samt personal och vårdnadshavare

- ta reda på vad som händer på sociala medier och på andra fysiska och virtuella platser där barnen eller eleverna finns
- ta hjälp av särskild kompetens, som kuratorer eller psykologer, till exempel för att göra observationer
- läsa de inblandades mejl, sms, chattkonversationer eller liknande.

Rektor måste skaffa sig en egen uppfattning om vad som har hänt. Det räcker inte att låta utredningen stanna vid att ord står mot ord.

6.3.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna

Om ett barn eller en elev har blivit utsatt för kränkande behandling är huvudmannen skyldig att snabbt vidta åtgärder. De ska leda till att kränkningarna upphör helt. Vilka åtgärder som behövs beror på vad utredningen visar.

Tänkbara åtgärder kan vara att

- samtala med barn, elever och eventuellt vårdnadshavare,
- samtala med den i personalen som har utsatt barnet eller eleven för kränkande behandling,
- hålla ökad uppsikt, särskilt på platser och tidpunkter som har visat sig vara riskfyllda,
- tilldela en assistent eller en resursperson för den eller de som kränker,
- se över gruppindelningar och schemaläggning,
- göra insatser med hjälp av kurator och psykolog,
- genomföra disciplinära åtgärder enligt skollagen respektive de arbetsrättsliga reglerna.

6.3.3 Följ upp och utvärdera

Följ upp och utvärdera åtgärderna för att vara säker på att kränkningarna inte fortsätter. Om det visar sig att den kränkande behandlingen inte har upphört – genomförs nya eller kompletterande åtgärder för att stoppa kränkningarna.

6.3.4 Dokumentera

Hela utredningen och åtgärderna dokumenteras. Utredningen är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan rektor och huvudmannen uppmärksamma om kränkningarna är del av ett större problem som kräver mer generella insatser.

6.4 Rutiner när barn eller elev kränks av personal - utredning

6.4.1 Utred vad som hänt

Efter anmälan om kränkande behandling ska utredningen genomföras av person utsedd av skolchef.

Syftet är att samla in tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma om barnet eller eleven har blivit utsatt och vilka åtgärder som i så fall måste genomföras för att få stopp på kränkningarna.

Utredningens storlek och genomförande anpassas till det enskilda fallet. I de flesta fall ingår att fråga alla inblandade vad som har hänt, det vill säga den som upplever sig kränkt och den som kan ha utfört kränkningen. Det kan också ingå att

- fråga andra barn, elever samt personal och vårdnadshavare,
- ta reda på vad som händer på sociala medier och på andra fysiska och virtuella platser där barnen eller eleverna finns,
- ta hjälp av särskilt kompetens, som kuratorer eller psykologer, till exempel för att göra observationer,
- läsa de inblandades mejl, sms, chattkonversationer eller liknande.

Rektor måste skaffa sig en egen uppfattning om vad som har hänt. Det räcker inte att låta utredningen stanna vid att ord står mot ord.

6.4.2 Åtgärda och sätt stopp för kränkningarna

Om personal har utsatt ett barn eller en elev för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier ska närmsta chef besluta om åtgärder mot denne. Beslut om arbetsrättsliga åtgärder ska alltid konsulteras med HR-avdelningen. I sådana ärenden ska skolchef informeras.

6.4.3 Följ upp och utvärdera

Följ upp och utvärdera åtgärderna för att vara säker på att kränkningarna inte fortsätter. Om det visar sig att den kränkande behandlingen inte har upphört – genomför nya eller kompletterande åtgärder för att stoppa kränkningarna.

6.4.4 Viktigt att dokumentera

Hela utredningen och åtgärderna dokumenteras. Utredningen är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan rektor och huvudmannen uppmärksamma om kränkningarna är del av ett större problem som kräver mer omfattande generella insatser.

7 Begrepp

7.1 Diskriminering

Diskriminering är när förskola/skola på osakliga grunder behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

7.2 Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

7.3 Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan förskola/skola indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

8 Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

8.1 Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

8.2 Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

8.3 Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens/elevernas lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

9 Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

10 Diskrimineringsgrunder

10.1 Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst (sexuella trakasserier)

10.2 Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: ”Det får vara någon måtta med tramset.” Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i ”riktiga kläder” eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. (trakasserier)

10.3 Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. (diskriminering)

10.4 Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger ”Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?” [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. (diskriminering)

10.5 Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personal har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]
- Patrik som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta stilla. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!". (diskriminering och trakasserier)

10.6 Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. (trakasserier)
- På skolan anordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. (diskriminering)

10.7 Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

- Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men det fortsätter i alla fall. (trakasserier)